

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ

*Н.М. Третяк, ст. викладач, Черкаський банківський інститут
Української академії банківської справи НБУ*

Об'єктивною умовою ефективного функціонування новостворених агропромислових формувань ринкового типу є запровадження ефективних кредитних відносин, оскільки, як вважає більшість спеціалістів, без кредитів сільське господарство існувати не може.

Сільське господарство – це галузь, де більше вкладення коштів в обробку ґрунту та повноту сільськогосподарських операцій дає кращу врожайність та сортність, збільшує прибуток. Власних коштів не вистачає на повне фінансування виробництва, тому доводиться проводити необхідні технологічні операції, пропускаючи бажані, що, звісно, відбивається на врожайності, прибутку, рентабельності виробництва. Саме тому потрібні додаткові кошти, і джерелом цих коштів має бути банківський кредит.

В аграрних формуваннях власні оборотні засоби повинні бути в мінімальному розмірі, а на створення сезонних запасів та інші витрати повинні бути спрямовані залучені кошти. Це усуне небезпеку призупинення виробничого процесу через відсутність коштів на придбання оборотних засобів. В даному випадку кредит виступає в ролі економічного важеля і головного джерела формування оборотного капіталу.

У зв'язку з обмеженістю бюджетного фінансування сільського господарства банківське кредитування стає одним із основних джерел фінансування поточних проектів агропромислових формувань. За даними Національного банку України, портфель кредитів, наданих сільськогосподарським підприємствам за 2002 р., збільшився у 2,25 рази і досяг суми 1676 млн. грн. Кредитні вкладення банків в АПК зростали, і у 2003 р. тільки за перші 8 місяців портфель таких кредитів збільшився на 1390 млн. грн., або на 82,9 %, понад половину кредитних ресурсів надали банки АППБ “Аваль” (31 %), “Промінвестбанк” (13 %) і “Приватбанк” (9 %). АППБ “Аваль” є лідером кредитування агропромислового комплексу в Україні: з початку 2002 р. банк надав підприємствам АПК, у тому числі сільськогосподарським та переробним підприємствам, близько 2 млрд. грн. кредитних ресурсів.

В банківській системі Черкаської області ведеться активна робота по вдосконаленню кредитного ринку. За останні роки зроблено прорив у кредитуванні агропромислового комплексу, особливо сільськогосподарських підприємств. Якщо за 1996-1999 рр. агропромисловим підприємствам видано кредитів на суму 32 млн. грн., то за 2002 р. – 188,2 млн. грн., а за 2003 р. – 326,7 млн. грн., в 2004 р. ця сума сягала 359,2 млн. грн. В 2002 р. сільськогосподарські підприємства Черкащини одержали в розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь найбільшу в Україні кількість кредитів – 141 грн., в 2003 р. – 244,7 грн., а в 2004 р. – 269,1 грн.

В результаті аграрних перетворень принципово змінилися кредитні відносини між банками та сільськогосподарськими товаровиробниками. Сучасний механізм кредитування являє собою ліберальну систему, при якій

клієнт сам обирає собі банк, послугами якого він хотів би скористатися. Такий механізм кредитування створює умови для міжбанківської конкуренції.

Але кредитні відносини між банками та агропромисловими виробниками поки не відповідають умовам ринкової економіки. Причинами цього є:

- недостатньо відпрацьований фінансово-кредитний механізм;
- не повною мірою здійснюється державна підтримка сільського господарства, яка повинна забезпечити ефективне функціонування аграрного виробництва;
- сільськогосподарським товаровиробникам недоступні кредитні ресурси (високі процентні ставки), в результаті чого у підприємств не вистачає залучених коштів для ведення розширеного та простого відтворення;
- збитковість багатьох товаровиробників не дозволяє їм повертати отримані кредити.

Третяк, Н.М. Банківське кредитування як джерело фінансування агропромислових формувань [Текст] / Н.М. Третяк // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доп. VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (10-11 листопада 2005 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2005. - Вип. 8. - С. 40.